

досліджень є розроблення комплексної методики експертизи нематеріальних активів підприємств за допомогою процедури due diligence.

Список використаних інформаційних джерел

1. Бондар В. Методичні засади експертизи правового та фінансового становища компанії при складанні звіту Due Diligence / Валерій Бондар // Бухгалтерський облік і аудит. – 2010. – № 8. – С. 23-28.
2. Дема Д. І. Due Diligence в управлінні ризиками при використанні об'єктів інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / Д. І. Дема, Л. В. Недільська. – Режим доступу: http://ir.znau.edu.ua/bitstream/123456789/7500/1/IENTtaNP_2016_125-130.pdf.
3. Назаренко І. М. «Дью ділідженс»: сутність, призначення та послідовність проведення / І. М. Назаренко, А. І. Орехова // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки. – 2011. – Вип. 20 (1). – С. 360-366.
- Brand Finance Global 500. The annual report on the world's most valuable brands. February 2018 [Електронний ресурс]. – http://brandfinance.com/images/upload/bf_global2018_500_website_locked_final_spread_02.02.18.pdf.
4. Валявська Д. Юридичний аудит (Due Diligence) об'єктів інтелектуальної власності [Електронний ресурс] / Дар'я Валявська. – Режим доступу: https://www.sk.ua/sites/default/files/dv_article_1.pdf.
5. Сітарчук А.Ю. Сутність due diligence і можливості використання в Україні / А.Ю. Сітарчук // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2013. – № 1. – С. 267-269.

УДК 657.1

Пилипенко Л.М.

д.е.н., доцент

професор кафедри обліку та аналізу

Національний університет «Львівська політехніка»

м. Львів, Україна

РОЗВИТОК НЕФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ У КОНТЕКСТІ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОЛОГІЧНО-СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ЕКОНОМІКИ

В умовах розвитку екологічно-соціально-орієнтованої економіки інформаційні потреби зовнішніх стейкхолдерів суб'єктів господарювання не обмежені лише фінансово-економічними результатами їхньої діяльності. Не менш важливими для заінтересованих сторін стали результати діяльності підприємств, що виражають соціально-екологічний вплив на суспільство та навколишнє середовище. Очевидно, що такі інформаційні потреби обумовлюють необхідність вироблення відповідних інструментів їхнього задоволення.

Існуюча система бухгалтерського обліку та публічної звітності, не зважаючи на недоліки, притаманні її методології, залишається єдиним джерелом стандартизованої й верифікованої інформації для зовнішніх стейкхолдерів суб'єктів господарювання. Однак ця інформаційна система в її теперішньому форматі не здатна належним чином задовольнити інформаційні потреби заінтересованих сторін підприємств щодо соціально-екологічних результатів їхнього функціонування. Як доповнення до фінансової звітності окремі міжнародні організації ініціювали розроблення та впровадження форм нефінансової звітності, найпоширенішими серед яких є Звіт про прогрес дотримання принципів Глобального договору ООН, Звіт зі сталого розвитку відповідно до Global Reporting Initiative та інші. Крім того, Міжнародна комісія з інтегрованої звітності (IIRS) впроваджує концепцію інтегрованої звітності.

На підставі аналізу практики застосування таких нефінансових звітів міжнародними та транснаціональними корпораціями науковці й експерти виявили негативні тенденції, пов'язані з викривленням чи неповнотою наведеної в них інформації [1]. Такі негативні тенденції обумовлені низкою недоліків нефінансової звітності та механізмами її представлення, серед яких:

- ✓ неправильні акценти в призначенні звітності (розробники її розглядають насамперед як інструмент побудови соціально-відповідального бізнесу, а не інструмент інформаційного забезпечення);
- ✓ притаманність їй більшості недоліків фінансової звітності (розкриття економічних показників базується на системі бухгалтерського обліку та фінансової звітності, методологія якої має чимало недоліків);
- ✓ відсутність повноцінної верифікації (ця звітність не підлягає обов'язковому підтвердженню аудиторським висновком);
- ✓ низький рівень формалізації та стандартизації її показників;
- ✓ невизначеність відповідальності [2].

Натомість науковці – представники української школи фізичної економії, зокрема проф. В.О. Шевчук та проф. Л.С. Гринів, – наголошують на необхідності кардинальної зміни парадигми оцінювання економічних, екологічних та соціальних результатів життєдіяльності людини [3, 4], для чого пропонують застосовувати положення фізичної економії. Не зважаючи на філософсько-космологічний характер фізичної економії, її фундаментальні наукові положення можна розглядати як основу для розробки економічних концепцій, теорій і парадигм, що мають більш прикладне значення. Адже існуюча економічна доктрина, базована на фундаменті політичної економії, не може вирішити сучасні проблеми і перепони сталого розвитку (побудови екологічно-соціально-орієнтованої економіки), а лише поглибить екологічну кризу. Обмеженість ресурсів та вичерпання їхніх запасів лише стимулює ріст їхніх цін, а отже й інтенсивне розроблення родовищ. Тоді як суспільство може залишитись несповідомим масштабів катастрофи, оскільки існуюча система інформаційного забезпечення методологічно не спроможна попередити про неї.

З погляду оптимальності впровадження екологічно-соціально-орієнтованої економіки як моделі суспільно-економічних відносин, що значним чином враховує концептуально-теоретичний базис фізичної економії, нефінансова звітність суб'єктів господарювання мала б репрезентувати вплив їхньої діяльності на сферу живого в природному середовищі життєдіяльності людини – абсолютні блага та екстерналії. Враховуючи важливість збалансованості абсолютних благ і екстерналій для життєдіяльності людини, ефективність їхнього формування і споживання має підлягати жорсткому суспільному нагляду і контролю. Однак у цьому контексті фінансова інформація абсолютно непридатна. Людина як істота споживає не гроші, а продукти харчування, дихає не грішми, а повітрям; гроші не можуть бути вимірником ефективності запилення сільськогосподарських культур тощо. Тому сучасні тенденції введення соціально-екологічних критеріїв ефективності в площину фінансового вимірника (наприклад, Кіотський протокол) є помилковими. Соціально-екологічна ефективність діяльності корпорацій має бути репрезентована в нефінансовій звітності і, головню, нефінансовими – натуральними чи умовними вимірниками. А базою для визначення ефективності мають бути відповідні нормативні критерії, розроблені уповноваженими суспільством інституціями. Наприклад, в сільському господарстві соціально-екологічні критерії ефективності стосуються не лише поживності й безпечності продукції, але й збереження рівня гумусу в ґрунтах, дотримання сівозмін як основи збереження якості ґрунтів і багато інших.

Список використаних інформаційних джерел

1. Боцян Т.В. Етичність бізнесу в Україні крізь призму нефінансової звітності // Економічний часопис-XXI. – 2013. – № 3-4 (1). – С. 50-53.
2. Пилипенко Л.М. Розвиток концепцій побудови системи публічної звітності корпорацій в умовах постіндустріальної економіки : монографія / Л.М. Пилипенко. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2016. – 336 с.
3. Шевчук В.О. Активи як об'єкти обліку, контролю та аналізу: проблеми еколого-економічної ідентифікації та інтерпретації / В.О. Шевчук // Облік і фінанси. – 2013. № 1 (59). – С. 66-73.
4. Гринів Л. С. Фізична економія: нові моделі сталого розвитку : монографія / Гринів Л.С. – Львів: «Ліга-прес», 2016. – 425 с.